

KALOTÁS ZSOLT

Jubileumot ünnepeltünk

Rohanó világunkban egyre kevesebb időnk marad arra, hogy ápoljuk a hagyományokat. A kerek évfordulók azonban lehetőséget adnak, hogy visszatekintsünk a megtett útra és értékeljük az eredményeket. Most a természetfotózásban érkeztünk mérőföldkőhöz, hiszen Magyarország legnagyobb természetfotós pályázatát, az Év Természetfotósát 2017-ben éppen 25. alkalommal rendezték meg. A sors úgy hozta, hogy a pályázat születésétől részese lehettem a szervezésnek, sőt még pályázóként is volt szerencsém részt venni a versenyben, így számtalan kötelék és emlék fűz hozzá, hiszen minden egyes pillanatát átélhettem.

Az Év Természetfotósa pályázat életre hívásának a gondolata a véletlennek köszönhető. 1993-ban ünnepeltük a Herman Ottó által alapított Magyar Madártani Intézet fennállásának centenáriumiát (sajnos az Intézetet azóta elsodorta az élet vihára), és az évfordulóra a visszatekintő tudományos emlékülés mellé egy látványos szatellitrendezvényt is terveztünk *Csodálatos madárvilág – az Év természetfotósa* címmel.

A Környezetvédelmi Minisztérium és a DUNAPACK Zrt. támogatásával meghirdetett pályázaton akkor még csak 5 kategóriában volt lehetőségük versenyezni képeikkel a fotósoknak, mégis 1222 pályamunka érkezett a szervező Magyar Természetfotósok Szövetségéhez. A madártani szakemberekből és elismert természetfotósokból álló zsűri 183 képet tartott érdemesnek bemutatásra. A kiállítást Budán, a Magyar Kultúra Alapítvány székházának emeleti nagytermében rendeztük, és annak ellenére, hogy az installáció mai szemmel nézve nagyon egyszerű volt, a bemutató a természetfotóknak köszönhetően mégis nagy sikert aratott.

Nem lehetett nem észrevenni, igény van arra, hogy a természetet a fotók segítségével is közelebb hozzuk az emberekhez. Azt sem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy kezd felőni egy új természetfotós generáció, amely egyre magasabb színvonalon képes alkotni. Mindezek alapján úgy gondoltuk, hogy ez után is megrendezzük a természetfotós seregszemlét. Helyesen döntöttünk, és az idő is minket igazolt! Az igényeknek megfelelően, és a nagy nemzetközi pályázatokhoz alkalmazkodva, emeltük a kategóriák számát, hogy a pályázók minél több természeti témában küldhessenek képeket. Az ezredfordulót megelőző két évben már 12 kategóriában versenyezhetek ter-

mészetfotósaink, és a fiatalok fejlődésének elősegítése érdekében létrehoztuk az Év Ifjú Természetfotósa-díjat is.

Az évek során a pályázók és a pályázatra beadott képek száma folyamatosan növekedett. Volt olyan év, hogy több mint 340 természetfotós küldött képeket, és a beadott pályamunkák száma jóval meghaladta a 3600-at. Ez már olyan mennyiségű fotó volt, hogy korlátoznunk kellett az egy pályázótól beadható képek számát, hogy valóban csak a

eredményeket. A megmérettetést életre hívó és folyamatosan szervező naturArt-nak meghatározó szerepe volt abban, hogy Magyarország felkerült a természetfotózás világtérképére.

Bár az utóbbi években a támogatások elmaradása nehéz helyzetbe hozta a Magyar Természetfotósok Szövetségét, a Lenegy Magyarország Kft. szponzorálásával végül is 2017-ben is sikerült kiírni a pályázatot. Nagy segítséget jelentett, hogy világhírű nemzet-

Vízparti naplemente (Máté Bence felvétele)

legszínvonalasabb alkotások kerülhessenek a zsűri elé. A pályázatok eredményeiről kezdetben csak katalógusokat adtunk ki, majd az érdeklődést látva, 2002-ben már könyvben is megjelentettük a kiállítás anyagát. A kiadvány sikere nyomán 2003-tól az Alexandra Kiadó vállalta az év legszebbnek ítélt természetfotóinak albumba foglalását, és ez napjainkig is így van. A pályázatok legjobb képeit tartalmazó kötetek két alkalommal is elnyerték a Szép Magyar Könyv-díjat.

Nem tagadható, hogy az Év Természetfotósa pályázatnak óriási szerepe volt abban, hogy segítségével tehetséges természetfotósok tucatjai kaphattak nyilvános megmérettetési lehetőséget. Többek között ennek tulajdonítható, hogy hazánkban az elmúlt 25 évben felnőtt egy olyan tehetséges nemzet, ami a világ élvonalába emelte a magyar természetfotózást. A pályázat nélkül nem érthettünk volna el ilyen kiváló nemzetközi

közi fotótechnikai cégek (Canon, Olympus, Leitz) is mellénk álltak.

Az Év Természetfotósa 2017 pályázatra 170 pályázó 2953 pályaművet küldött be. A hatalmas képanyagot a korábbi évek gyakorlatának megfelelően természetfotósokból és fotóművészekből álló zsűri bírálta. A zsűri tagjai a következők voltak: *Bánkuti András* Pulitzer-díjas fotóművész, a Digitális Fotó Magazin főszerkesztője, *Heltai Csaba*, a National Geographic magazin művészeti vezetője, *Kalotás Zsolt* természetfotós, az Év Természetfotósa 2001-ben (a zsűri elnöke), *Kármán Balázs* fotóművész, az Év Természetfotósa 1993-ban, 1994-ben, 1996-ban és 2000-ben, *Perényi János* természetfotós, a Nimród Fotóklub elnöke, *Selmecei Dániel* búvárfotós, fotóművész, az Év Természetfotósa 2014-ben és 2016-ban, valamint *Vadász Sándor* fotográfus, természetfotós, az Év Természetfotósa 1998-ban.

Inasok (Máté Bence felvétele)

A zsűrizés az utóbbi években megszokott módon történt. Először internetes szavazással kiválasztották a kiállításra esélyes mintegy 1000 képet, majd az interneten és a Facebookon követhető módon, nyilvánosan előbb 400, majd a 200 képre szűkítették a legjobb fotók mezőnyét. A kiállított anyag kiválasztása és a díjak odaítélése azonban már a nagyközönség kizárásával, titkosan zajlott, hogy a kiállítás megnyitóján bejelentett eredmények mindenki számára meglepetésként hassanak. A zsűri végül 56 szerző képét választotta ki a Magyar Természettudományi Múzeum kupolatermében 2017. november 7-én megnyílt kiállításra, ahol a werkfotókkal együtt 120 képet láthatott a népes érdeklődő közönség.

Nem túlzás azt állítani, hogy a 25. Év Természettudományi pályázat méltó módon köszöntötte a jubileumot. Talán az idei pályázati anyag volt eddig a legszínvonalasabb. A kiállításon bemutatott képek között több olyan fotóval is találkozhattunk, amelyek az idei nagy nemzetközi pályázatokon a kiválasztottak közé kerültek. *Máté Bence, Potyó Imre, Daróczy Csaba, Haarberg Orsolya, Lang Nándor, Tökölyi Csaba és Szabó Ilona* képei idén már sikerrel szerepeltek többek között a BBC Wildlife Photographer of the Year 2017 világpályázaton, a GDT European Nature Photographer of the Year 2017, a Golden Turtle 2017 Wildlife Art & Photography, az Asferico 2017, az Oasis 2017, a Bio Photo Contest 2017, az Emotion'Alies 2017, a TransNatura International Nature Photo, valamint a Milvus 2017 nemzetközi természetfotó pályázatokon.

Az idén az Év Természettudományi kítüntetett címet immár hatodik alkalommal az a *Máté Bence* nyerte el, aki 2000-ben ezen a pályázaton az Év Ifjú Természettudományi cím elnyerésével érte el első nagy sikerét. Azóta 17 év telt el, és ma *Máté Bence* a nemzetközi természetfotó-pályázatokon elért eredményeiből számított pontszámítás alapján a világ első számú természetfotósává vált! Ezeknek

az eredményeknek az alapján *Bence* ma a 9. legismertebb Magyarországon élő magyar a világon! Elnyert címeinek se szeri, se száma, de ennek ellenére sem ül meg a bábérjain, hanem újabb és újabb természetfotós projekteket tervez és valósít meg. Ezen a pályázaton saját pusztaszeri birodalmában és a Dél-afrikai Köztársaságban készített képeiből láthattunk gyönyörű kollekciót. Ritka dolog, hogy egy pályázónak 19 fotója kerüljön falra, de *Bencének* most ez is sikerült, és az összetett fődíj mellé még 13 kategória- és különdíjat is begyűjtött! Bár korábban főleg a madárvilág ritkán megfigyelhető intim pillanatainak dokumentálásában és a madarak túlélésért folyó harcának megörökítésében jeleskedett, az utóbbi években figyelmé és energiájának nagy része egyre inkább a vadon élő állatfajok rejtelmes éjszakai tevékenységének képi rögzítésére irányul. Ezeknek a képeknek az elkészítése nemcsak komoly szellemi innovációt és különleges fotótechnikai fejlesztéseket, hanem rengeteg időt is igényel. Nem titok, hogy egy-egy általa megtervezett, elképzelt szituáció képbe foglalása, megörökítése akár több száz lesben eltöltött órá, több tízezer expozíciót is jelent. Ennek ellenértékéért olyan szokatlan és bizarr nézőpontokból mutathatja be az állatok tevékenységét, amelyeket még soha nem láthattunk. Emlékezzünk még a halszemlen-

csével fényképezett nagy sikerű pelikán- és flamingófotóira, amely szituációt most megismélt a halzsákmányért küzdő nagy kárakatonákkal is.

Ismert, hogy *Bence* mesterien használja az ellenfényeket szerkezeti elemként. Jó példa erre a vízcseppfüggönyben felszálló kormoránt bemutató képe, a vöröses kontúrral megrajzolt oroslánja, de ide sorolom még a lenyugvó nap fényében a poros afrikai szavannán játszó afrikai vadkutyakölyköket bemutató sziluetttjét is. És most egy teljesen új dolgot is láttunk tőle, olyat, ami eddig nem volt igazán jellemző rá, hiszen eddig a természetben folyó drámai küzdelmek megörökítésére koncentrált. Az egyik képén a játékos humor is megjelent. A pity-pang röptőkészülékes magjának elszállását figyelő ürgék fotója már-már a cukiság kategóriát idézi. És azt sem vártuk tőle, hogy a tőle meglehetősen idegen növénykategoriumban is megmutatja, itt is lehet másképp! Az első díjas fotóján a kép bal oldalán szerénykedő egyszerű virág bizony nem főelem a képen. Sokkal inkább az a háttérben levő, életlenül megjelenő gyurgyalag előtt borotvaesre exponált apró repülő cincér, amely épp a virág felé tart! Az ilyen képekre szokták azt mondani, hogy „Na, ez a megismételhetetlen!” És valóban! Ezek az esetek, amikor nem a fotós tudása dönt, hanem a kitartás és a szerencse együttesen hozza létre a meg sem álmodható képet!

Az Év Természettudományi *Potyó Imre: Téli szárnyak* című képe lett. Ez a fotó egészen

Dávid és Góliát (Máté Bence felvétele)

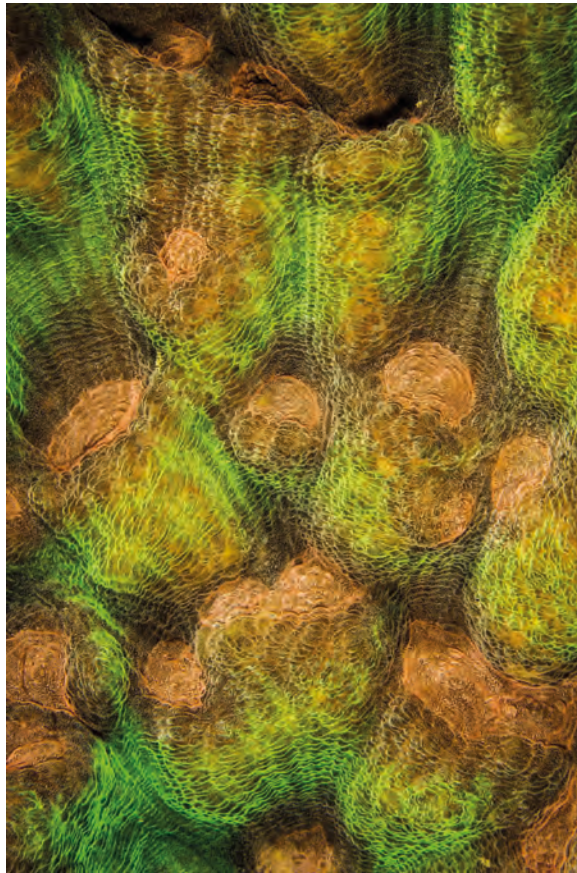
újyszerű látásmódot tükröz. Bravúros módon egyetlen képbe sűrítve látatja a hideg decemberi éjszakában csapongó, párt kereső

aprócska termetű nagy téliaraszolót, miközben a csillagoktól ragyogó éjszakai égbolttal érzékeltetni tudja a kozmosz határtalanságát. Ha szigorúan fogalmaznánk, úgy jellemezném: hibátlan kép! Olyan fotó, amelynek megérzésem szerint még nagyon sok követője, sőt utánzója lesz, de megjósolhatom, egyik sem lesz képes ilyen tökéletesen visszaadni azt az érzést, ami a képet nézve átjár bennünket, hogy milyen apró pontnak számítunk a világmindenség végtelenjében. Külön ki kell emelnem, hogy Imre ezt a képet nagyon egyszerű, szinte amatőr fotográfiai eszközök segítségével készítette, ami újfent bizonyítja, hogy nem a technika, hanem a mögötte álló ember képes kiemelkedő alkotásokra.

A pályázat képzeletbeli második helyén *Daróczy Csaba* végzett, akinek 13 fotója szerepel a kiállított képek között, ebből 2 első, 3 második és 1 harmadik díjat kapott, de ezek mellett egy különdíjat is sikerült begyűjtenie. Csaba több mint két évtizede állandó és sikeres szereplője az Év Természetfotósa pályázatoknak. Kétszer a fődíjat is sikerült már elnyernie. Talán ő a legsokoldalúbb magyar természetfotós, hiszen a víz alatti fotózást kivéve (amit egyelőre nem művel) minden kategóriában képes kiemelkedőt alkotni. Két éve felhagyott a hagyományos légi fotózással – amelynek egyébként sok sikeres képet köszönhet –, vásárolt egy drónt, és azóta ennek segítségével elképesztő légi felvételeket készít a lakóhelye közelében található változatos kiskunsági területekről és azok állatvilágáról. A pályázaton négy, drónnal készített képét is díjazta a zsűri. Ezek a fotók amellest, hogy mesteri kompozíciók, soha nem látott mozgalmas jeleneteket tárnak elénk a szikések formagazdagságáról, madárvilágáról. Ilyen látványt, ilyen történéseket mi, földi halandók a talajszintről sohasem láthatunk. Ha a légi fotókat külön díjaznánk, Csaba képei egészen biztosan az összetett verseny első helyén végeznének. Hogy ez nem csak feltételezés, azt tények bizonyítják, ugyanis ezek a fotók a nagy nemzetközi pályázatokról is rendre díjakat hoznak a szerzőnek.

Bár elmondása szerint *Haarberg Orsolya* nem készült külön erre a pályázatra, de a férjével, Erlend Haarberggel közösen fényképezett, és októberben négy nyelven megjelent „*Laponia – Majestic stillness*” című csodálatosan szép természetfotó-albumuk anyagából válogatott fotói így is nagy elismerést váltottak ki a zsűriből.

A kategóriák első díjain 9 pályázó osztózott. Közülük négy szerző képét emelném ki. *Nagy Gergő Gábor* vadkamerával készített fotója talán a legvarázslatosabb kép, amit a Kárpátok nagyragadozójáról, a hiúzról készítettek. Nincs benne lélegzetelállító akció, csak nyugalom és csend, mégis érezni az érintetlen vadon lehelését. Legszívesebben órákig állnék a kép előtt és gyö-

Hát ez meg mi? (Pohl András felvétele)

Hótiszta látomás (Lang Nándor felvétele)

nyörködnék a Természet mindenhatóságában. *Kaszás Norbert*nek a *Trió* című műve letisztult látomás. A szinte sterilen fehér háttérből tökéletes kompozícióban fűszálon ülő boglárkalepkék csodás látványa színes ce-

pén a szélturbinák alatt kergetőző mezei nyulak látványa már-már idillikus jövőképet sugall. Bizony jó lenne, ha az ember és a Természet között mindenhol ilyen békés együttélés, ilyen harmónia lenne!

ruzarajzra emlékeztet. *Diós Kristófnak* a „Kompozíció, forma és kísérletezés” kategóriában első helyen végzett fotója viszont nem látomás, hanem valódi álomkép. A kép sejtelmessége, kuszáinak tűnő, de ennek ellenére szigorú rendben levő kompozíciója, a szürkék árnyalataiból összeállt fekete-fehér fotó egészen varázslatos hatású. Ez a kép is azok közé sorolandó, amit nagy valószínűséggel lehetetlen lenne megismételni. A *Lenergy Kft.* által külön finanszírozott, a környezetvédelem fontosságát hangsúlyozó „Rajtunk múlik” kategóriába is szokatlanul színvonalas, mondanivalójában az emberi tevékenység és a természet közötti kapcsolatokra rávilágító képeket küldtek a pályázók. A fotók találóan mutatják be, hogy milyen módokat kellene választanunk energia-szükségletünk kielégítésére, hogy megvalósuljon az oly sokszor hangoztatott fenntartható használat. *Kerekes István* kategóriagyőztes ké-

A Lenergy – Az Év Természetfotósa 2017 fotópályázat végeredménye

I. Kezünkben a Föld

1. Balics Gábor: NATO drót
2. Tökölyi Csaba: Várakozás
3. Tökölyi Csaba: Cetcápa és a turisták

II. A madarak viselkedése

1. Daróczy Csaba: Húzzuk a csikot
2. Máté Bence: Háromszög
3. Herpai Imre: Vízicsata

III. Az emlősök viselkedése

1. Máté Bence: Pitypang
2. Máté Bence: Porpárbaj
3. Kovács Norbert: Iskolakör

IV. Az állatok viselkedése

1. Kaszás Norbert: Hajnali vadászat
2. Hencz Judit: Boldog nyár
3. Máté Bence: Inasok

V. Állatok és környezetük

1. Nagy Zoltán Gergely: Láthatatlan ragadozó
2. Daróczy Csaba: Őzek a csúcson
3. Daróczy Csaba: Mocsári színfolt

VI. Állatok szemtől szemben

1. Kaszás Norbert: Trio
2. Máté Bence: Hajnalköszöntő
3. Máté Bence: Kontúrvonal

VII. Növények és gombák

1. Máté Bence: Színverseny
2. Potyó Imre: Protuberancia
3. Haarberg Orsolya: Téli varázs

VIII. Kompozíció, forma és kísérletezés

1. Diós Kristóf: Illúzió
2. Daróczy Csaba: A jégszív megszakad
3. Bosnyák János: Egy őz 6x

IX. Tájak

1. Haarberg Orsolya: Őszi fény
2. Blastyák András – Palcsek István: Három torony
3. Kaszás Gergő: Éjjel a sztyeppén

X. Élet a vízfelszín alatt

1. Tökölyi Csaba: Csúcsforgalom
2. Schaffner Ádám Dávid: TextúRÁK
3. Pohl András: Vacsoraidő

XI. Napnyugtától napkeltéig

1. Máté Bence: Dámok csillagai
2. Máté Bence: Afrikai éjszaka
3. Daróczy Csaba: Az utolsó hangyaleső

XII. Fekete-fehér természetfotók

1. Daróczy Csaba: Személyes zóna
2. Daróczy Csaba: A Nap bálványai
3. Szabó Ilona: A nyugalom szigetén

XIII. „Rajtunk múlik!”

1. Kerekes István: Téli hangulat
2. Radisics Milán: Vihar a bálnai szélérőműveknél
3. Szémár Ferenc: Apokalipszis

XIV. Ifjúsági kategória

1. Reinhoffer István: Ugró iskola
2. Horváth Ábel: Az erdő kincse
3. Li Gábor: A kék gyémánt

Különdíjak:

A Lenergy Magyarország Kft. különdíja – A legszebb Magyarországon készült természetfotó:

Daróczy Csaba: Személyes zóna

A Magyar Fotóművészek Szövetsége különdíja:

Diós Kristóf: Illúzió

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület különdíja:

Moldován Zsolt: Szerelem a négyzetben

A Magyar Természetudományi Társulat különdíja:

Mánfai Bence: Jégkorszak

A Multiexpo Kft különdíja:

Haarberg Orsolya: Téli varázs

A Pigmenta Art Lab különdíja:

Lang Nándor: Hótiszta látomás

A TermészetBúvár ökológiai magazin különdíja:

Máté Bence: Pitypang

A Természet Világa tudományos ismeretterjesztő folyóirat különdíja:

Pohl András: Hát ez meg mi?

A SakerTour különdíja:

Máté Bence: Vízparti naplemente

A Uniqball Kft. különdíja:

Füssi-Nagy Regő: Suhanás

Fődíjak:

Az Év Természetfotója 2017-ben:

Potyó Imre: Téli szárnyak

Az Év Természetfotósa 2017-ben:

Máté Bence

Az Év Ifjú Természetfotósa 2017-ben:

Reinhoffer István

Az Év Búvárfotósa 2017-ben:

Tökölyi Csaba

A víz alatti fotók készítői közül most már minden évben megválasztják az Év Búvárfotósát. Ezt a díjat nem egyetlen képért, hanem összetett teljesítményért lehet elnyerni. 2017-ben az elnyert kategóriadíjak és a kiállításon szereplő képei alapján immár harmadik alkalommal *Tökölyi Csaba* nyerte el. Érdekesség, hogy a szerző nem a víz alatt készített képeivel is nagyon sikeres szerepelt a pályázaton, 8 fotója is kiállításra került.

Meglepően színvonalas és változatos versenyt hozott a 18 év alatti fiatal pályázók küzdelme. Az Év Ifjú Természetfotósa 2017 címet *Reinhoffer István* nyerte el, aki egyben az Ifjúsági kategóriában is az első helyen végzett. Képei arról árulkodnak, hogy

nemcsak gondolkodó fotós, hanem a természetben is jól kiismeri magát. Azt azonban el kell mondani, hogy azok a fiatalok – *Horváth Ábel*, *Li Gábor*, *Füssi-Nagy Regő* és *Kovács Alex* –, akiket most hajszállal megelőzött, szintén nagyon kiforrott, színvonalas képekkel neveztek. Megnyugodhatunk tehát, mert a magyar természetfotózás területén az utánpótlásban is komoly tartalékok rejtőznek.

A Természet Világa különdíját idén is egy olyan fotó nyerte el, ami akár feladvány is lehetne természetismeretből. A *Pohl András* képének címe is erre utal: *Hát ez meg mi?* Mondanom sem kell, a zsűri tagjai közül is csak a víz alatti fotózásban jártas Selmeczi

Dániel tudta a kérdésre a választ. Remélhetőleg a Természet Világa olvasói is megfejtik majd ezt a rejtélyt!

Az Év Természetfotósa 2017 pályázat képeiből rendezett kiállítás december 31-ig tekinthető meg a Magyar Természetudományi Múzeum kupolatermében, azt követően pedig vándorkiállítás formájában az ország több városában is bemutatkozik.

Az Alexandra Kiadó gondozásában megjelent magyar és angol nyelvű jubileumi fotóalbum remélhetőleg most is nagy sikert arat a természetkedvelő olvasóközönségnél. Így ha valaki nem látta élőben a kiállítást, a kötet segítségével otthonába viheti ezeket különlegesen izgalmas, szép természetfotókat.